

Andante

Llenguatge Musical

Tercer Curs
V. Roncero

© Copyright 2013. Vicente Roncero Gómez. VALÈNCIA

Edició autoritzada en exclusiva per a tots els països a
PILES, Editorial de Música, S. A. VALÈNCIA (Espanya)

Publicat en Coedició amb **DINSIC Publicacions Musicals, S.L.**
(Barcelona)

All rights reserved

Dipòsit Legal: B 14274-2016

I.S.B.N. de Piles, Editorial de Música S.A.: 978-84-15928-80-5

I.S.B.N. de Dinsic Publicacions Musicals, S.L.: 978-84-16623-06-8

Està legalment prohibit fotocopiar o escanejar aquest llibre o partitura sense el permís corresponent. Si necessita fotocopiar o escanejar aquesta obra o algun fragment, dirigeixi's a CEDRO (Centre Espanyol de Drets Reprogràfics, www.cedro.org), per a obtenir l'autorització corresponent. De la mateixa manera queda prohibida la retransmissió total o parcial d'aquesta obra, tant per ràdio, televisió, com cable o la seva gravació en qualsevol mitjà, sense que existeixi un contracte en el qual l'editor ho autoritzi expressament.

Printed in Spain / Impres a Espanya

Imprimeix: Émfasis

PILES, Editorial de Música S. A.

Archena, 33 - 46014 VALÈNCIA (Espanya)

Tel. 96 370 40 27 - Fax: 96 370 49 64

www.pilesmusic.com

DINSIC Publicacions Musicals, S.L.

Santa Anna 10 Entresòl 3a - 08002 Barcelona

Tel. 93 3180605 – Fax: 934120501

E-mail: dinsic@dinsic.com

www.dinsic.com

Índex

					
	RÍTMIC/MÈTRICS	ENTONACIÓ	AUDICIÓ	TEORIA MUSICAL	PÀG.
PRIMER TRIMESTRE					
Unitat 1	Compàs de $\frac{12}{8}$ Fórmules rítmiques resultants d'aquest compàs	Escala de Do Major Interval de 2a menor. Semitò cromàtic	Tonalitats conegudes Exercici d'interval: 2a menor	Articulació: lligat, picat, subratllat, accent Nou matís agògic: Come prima Clau de percussió. Sons indeterminats	6
Unitat 2	Compàs de $\frac{4}{4}$ Fórmules rítmiques resultants d'aquest compàs Silenci de semicorxera. Figura de nota fusa i el seu silenci.	Escala de Re Major Interval de 2a Major	Reconèixer els sons de l'escala de Re Major Tonalitats conegudes. Exercici d'interval: 2a Major i menor.	Tonalitat de Re Major Compàs de $\frac{4}{4}$. Equivalències. Canvis en l'armadura. Figura de nota fusa. Silenci de semicorxera i fusa	16
Unitat 3	Compàs de $\frac{3}{8}$ Fórmules rítmiques resultants d'aquest compàs	Escala de Si menor Intervals de 2a Major i 2a menor	Reconèixer els sons de l'escala de Si menor Tonalitats conegudes Exercici d'interval: 2a Major i 2a menor	Tonalitat de Si menor, tonalitat relativa de Re Major Compàs de $\frac{3}{8}$ Grup de valoració especial: Treset de semicorxeres Ornaments. Mordents.	26
Unitat 4	Compàs de $\frac{6}{8}$ Fórmules rítmiques resultants d'aquest compàs	Escala de Sol Major Interval de 3a Major	Tonalitats conegudes Exercici d'interval: 2a Major i menor, i 3a Major	Intervals. Simples i compostos. La seva classificació La inversió dels intervals Ordre dels sostinguts i bemolls a les armadures Com trobar l'armadura d'una tonalitat	36
Unitat 5	Compàs de $\frac{9}{8}$ Fórmules rítmiques resultants d'aquest compàs	Escalas de La menor Interval de 3a menor, 2a augmentada	Tonalitats conegudes Exercici d'interval: 2a Major i menor, i 3a Major i menor	Intervals augmentats i disminuïts Tipus d'escalas menors: -Escala menor melòdica -Escala menor harmònica -Escala menor natural Enharmonia	48
Primer Trimestre. Resum					60
SEGON TRIMESTRE					
Unitat 6	Compàs de $\frac{2}{4}$ Fórmules rítmiques resultants d'aquest compàs Sextet en els seus diferents tipus	Escala de Sib Major Interval de 4a Justa	Reconèixer els sons de l'escala de Sib Major Tonalitats conegudes Exercici d'interval: 2a Major i menor, 3a Major i menor, 4a Justa	Tonalitat de Sib Major Grups de valoració especial. Sextets Interval melòdic. Interval harmònic Primers apunts sobre l'acord	66
Unitat 7	Compàs de $\frac{3}{4}$ Fórmules rítmiques resultants d'aquest compàs Silenci de semicorxera	Escala de Sol menor Interval de 5a Justa	Reconèixer les sons de l'escala de Sol menor Exercici d'interval: 2a Major i menor, 3a Major i menor, 4a i 5a Justes	Tonalitat de Sol menor. Tonalitat relativa de Sib Major Què és un tema? Té forma, la música? Cançó, Cànon, Estudi, Tema amb variacions	76

Índex

					
	RÍTMIC/MÈTRICS	ENTONACIÓ	AUDICIÓ	TEORIA MUSICAL	PÀG.
Unitat 8	Compàs de $\frac{2}{4}$ Fórmules rítmiques resultants d'aquest compàs	Escala de La Major Intervals de 4a i 5a Justa	Reconèixer els sons de l'escala de La Major Tonalitats conegudes Exercici d'interval: 2a Major i menor, 3a Major i menor, 4a i 5a Justes	Tonalitat de La Major Grups de valoració especial. Treset de negres al compàs de $\frac{2}{4}$ Ampliació: matisos dinàmics i agònics. Accentuació	86
Unitat 9	Grups de valoració especial. Doset i quartet Compàs de $\frac{2}{4}$ i $\frac{6}{8}$. Fórmules rítmiques resultants d'aquest compàs	Escala de Fa# menor . Interval de 6a Major i 6a menor	Reconèixer els sons de l'escala de Fa# menor Tonalitats conegudes Exercici d'interval: 2a i 3a Majors i menors, 4a i 5a Justes, i 6a Majors i menors.	Tonalitat de Fa# menor . Tonalitat relativa de la Major Grups de valoració especial. Doset i quartet Tonalitat i Modalitat. Ampliació. Graus tonals i modals	96
Segon Trimestre. Resum					106

TERCER TRIMESTRE

Unitat 10	Compàs de $\frac{3}{8}$ Fórmules rítmiques resultants d'aquest compàs	Escala de Mi b Major Interval de 7a menor	Reconèixer els sons de l'escala de Mi b Major Tonalitats conegudes Exercici d'interval melòdic: 2a Major i menor, 3a Major i menor, 4a i 5a Justes, 6a Major i menor, 7a menor Exercici d'interval harmònic: 4a Justa, 5a Justa	Tonalitat de Mi b Major Compàs de $\frac{3}{8}$ Ampliació d'ornaments: appoggiatura, grupet Expressió dinàmica i agògica Clau de Do en 1a línia	112
Unitat 11	Compàs de $\frac{12}{8}$ Fórmules rítmiques resultants d'aquest compàs	Escala de Do menor Interval de 7a Major	Reconèixer els sons de l'escala de Do menor Tonalitats conegudes Exercici d'interval melòdic: 2a Major i menor, 3a Major i menor, 4a i 5a Justes, 6a Major i menor, 7a Major i menor. Exercici d'interval harmònic: 3a Major i menor, 4a Justa, 5a Justa, 6a Major i menor	Tonalitat de Do menor . Relativa de Mi b Major Tonalitat. Ampliació: . Tonalitats relatives . Tonalitats veïnes . Tonalitats homònimes	122
Unitat 12	Canvi de compàs. Pràctica de les equivalències Síncopa regular i irregular Fórmules rítmiques resultants d'aquests compassos.	Escala de La Major Interval de 7a Major i 7a menor	Tonalitats conegudes Exercici d'interval melòdic: 2a Major i menor, 3a Major i menor, 4a i 5a Justes, 6a Major i menor, 7a menor Exercici d'interval harmònic: 2a Major i menor, 3a Major i menor, 4a Justa, 5a Justa, 6a Major i menor, 7a Major i menor.	Síncopa regular i irregular Canvi de Tonalitat: La modulació	132
Tercer Trimestre. Resum					142

Pròleg

Andante és la primera metodologia dedicada a l'aprenentatge del Llenguatge Musical que va incorporar en un sol llibre **tot el material curricular**. Després de més d'una dècada al servei de l'ensenyança, **Andante** (Piles, editorial de música-València) decideix renovar-se, però sense perdre la seva manera de ser, la que l'ha fet comptar amb l'atenció de tants professors i alumnes al llarg d'aquests anys.

Andante es proposa ser més **àgil, dinàmic, clar**, i amb un sentit molt més **pràctic i directe**. En aquesta nova edició, que ara publiquem en llengua catalana en coedició amb **DINSIC Publicacions Musicals, S.L.**, hi hem posat tota la nostra **experiència**, així com la de tants companys i alumnes que ens han fet arribar diferents apreciacions per a aquest nou treball, en el qual continuem desenvolupant el compromís que vam adquirir amb l'ensenyament de la música.

Aquest **Nou Andante** presenta dotze Unitats amb noves activitats. Cada Unitat està dividida en cinc parts: teoria, cançó, lectures (subdividida a la vegada en rítmiques, melòdiques i ritmicomelòdiques), exercicis d'audició i exercicis de teoria i escriptura musical. Dins de cada Unitat totes les activitats mantenen una **inseparable relació**. D'aquesta manera pretenem que l'aprenentatge del Llenguatge Musical sigui **coherent i efectiu**. Al final de cada trimestre apareix un resum que inclou noves lectures, exercicis de suport i un **quadre** en el qual trobem tots els continguts treballats durant el trimestre. S'incorpora un **CD***, que serà de gran ajuda tant a classe com per al treball a casa. En aquest CD figuren tant les cançons de cada Unitat, com tots els exercicis d'audició amb les corresponents correccions.

És molt important treballar dia rere dia, crear un hàbit d'estudi en què el nucli familiar pugui involucrar-se. En aquest sentit serà de vital importància l'aportació del CD, i la certa **independència** que aquest facilita al treball de l'alumne. Això no obstant, el professor l'haurà de guiar, sempre, en la seva relació amb **Andante**.

*Al CD figuren les 12 cançons i 2 exercicis d'audició ritmicomelòdics per Unitat. A més a més, a la web www.andante.editorialpiles.com, es troben un exercici rítmic, un melòdic i un més de ritmicomelòdic corresponents a cada Unitat Didàctica, així com als resums trimestrals.

Unitat 5

Compàs de $\frac{3}{8}$
Fórmules rítmiques resultants
d'aquest compàs

14-15

Tonalitats conegudes
Exercici d'interval: 2a Major i
menor, i 3a Major i menor

Escales de **La menor**
Interval de 3a menor, 2a
augmentada

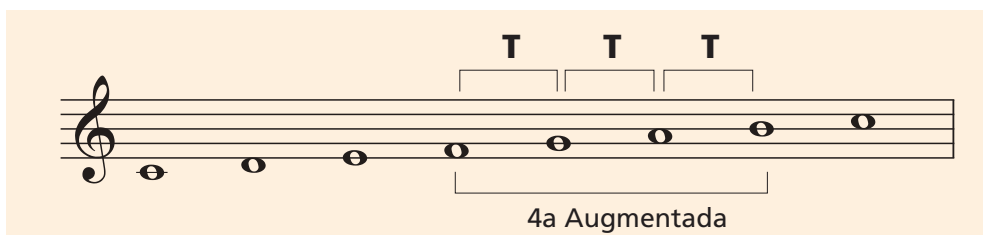
Intervals augmentats i disminuïts
Tipus d'escales menors:
-Escala menor melòdica
-Escala menor harmònica
-Escala menor natural
Enharmonia

Elements de Teoria

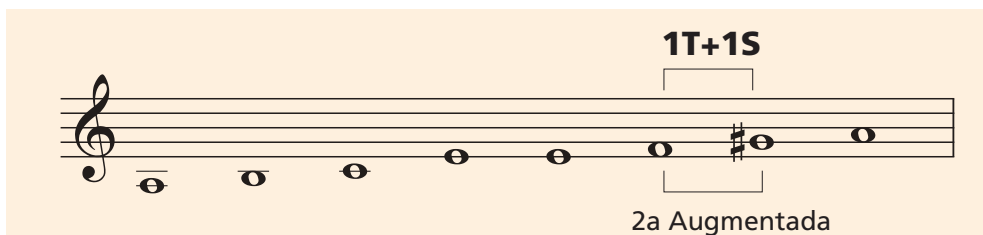

• Intervals augmentats i disminuïts

A l'escala Major, i en algun tipus d'escala menor que estudiarem en aquesta Unitat, apareixen intervals que necessiten un nou qualificatiu, ja que són més grans que els Majors o els Justos, o més petits que els menors o Justos.

És una 4a que conté un semitò més que la 4a Justa (2T+1S). Aquesta 4a està formada per 3 tons, i rebrà el qualificatiu de 4a augmentada.

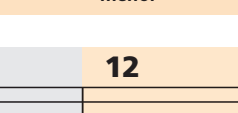

En aquest cas, tenim una 2a, però formada per un semitò més que la 2a Major (1T). Aquesta segona rebrà el nom de 2a augmentada.

Un interval serà augmentat quan estigui compost per un semitò més que un de Major o Just.

Un interval serà disminuït quan estigui compost per un semitò més que un de menor o Just.

En aquesta taula et presentem els intervals augmentats i disminuïts en relació als que ja coneixes.

Intervals de segona		1 1 semitò diatònic menor	2 1 to Major	3 1 to + 1 semitò cromàtic augmentada
	Mateixa altura de so disminuïda			
Intervals de tercera	2 2 semitons diatònics disminuïda	3 1 to + 1 semitò diatònic menor	4 2 tons Major	5 2 tons + 1 semitò cromàtic augmentada
Intervals de quarta	4 1 to + 2 semitons diatònics disminuïda	5 2 tons + 1 semitò diatònic justa	6 3 tons augmentada	
Intervals de quinta	6 2 tons + 2 semitons diatònics disminuïda	7 3 tons + 1 semitò diatònic justa	8 3 tons + 1 semitò diatònic i cromàtic augmentada	
Intervals de sexta	7 2 tons + 3 semitons diatònics disminuïda	8 3 tons + 2 semitons diatònics menor	9 4 tons + 1 semitò diatònic Major	10 4 tons + 1 semitò diatònic i 1 de cromàtic augmentada
Intervals de sèptima	9 3 tons + 3 semitons diatònics disminuïda	10 4 tons + 2 semitons diatònics menor	11 5 tons + 1 semitò diatònic Major	12 5 tons + 1 semitò diatònic i 1 de cromàtic augmentada
Intervals d'octava	11 4 tons + 3 semitons diatònics disminuïda	12 5 tons + 2 semitons diatònics justa	13 5 tons + 2 semitons diatònics i 1 de cromàtic augmentada	

Tipus d'escals menors

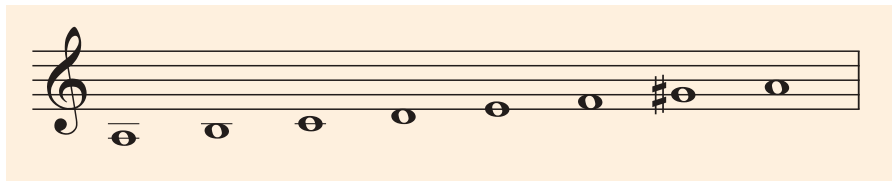
Hi ha tres tipus d'escals menors.

Escala menor melòdica

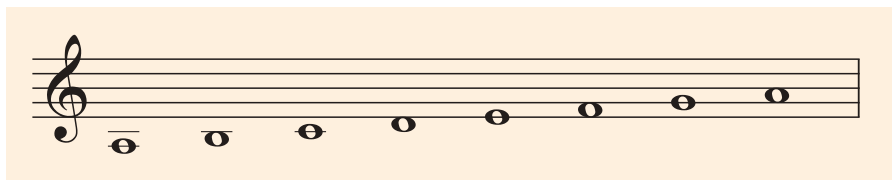
Aquesta és l'escala de La menor que hem cantat fins ara, i rep el nom d'escala menor melòdica. Observa com se succeeixen els tons i semitons.

Escala menor harmònica

Observa que, a l'escala menor harmònica, hi apareix un nou interval entre el 6è i el 7è grau: la 2a augmentada. Aquesta escala, al contrari de l'anterior, no canvia en sentit descendent.

Escala menor natural

L'escala menor natural es construeix a partir de l'armadura corresponent al seu relatiu major, sense que cap alteració en variï la constitució.

Enharmonia

Dos sons són enharmònics quan sonen a la mateixa altura però reben noms diferents.

Els intervals també poden ser enharmònics per la mateixa raó.

Treballarem l'enharmonia als exercicis d'entonació d'aquesta Unitat.

Notes

Estudi Núm. 5 en

A 13

Adagietto molto espressivo $\text{♩} = 40$

VEU

p

Piano

p sempre legato

mf

mf

mf

p *pp* *cresc. molto*

p *pp* *cresc. molto*

13

mf *p*

17

f *p*

21

mf *pp* *mf* *cresc. poco a poco*

25

f *rit. e dim.*

Lectura de claus

Núm. 1 = 66Núm. 2 = 66

Exercicis de ritme

Núm. 1 ♩ = 63

Núm. 2 ♩. = 46

Exercicis de ritme combinat

Núm. 3 ♩. = 40

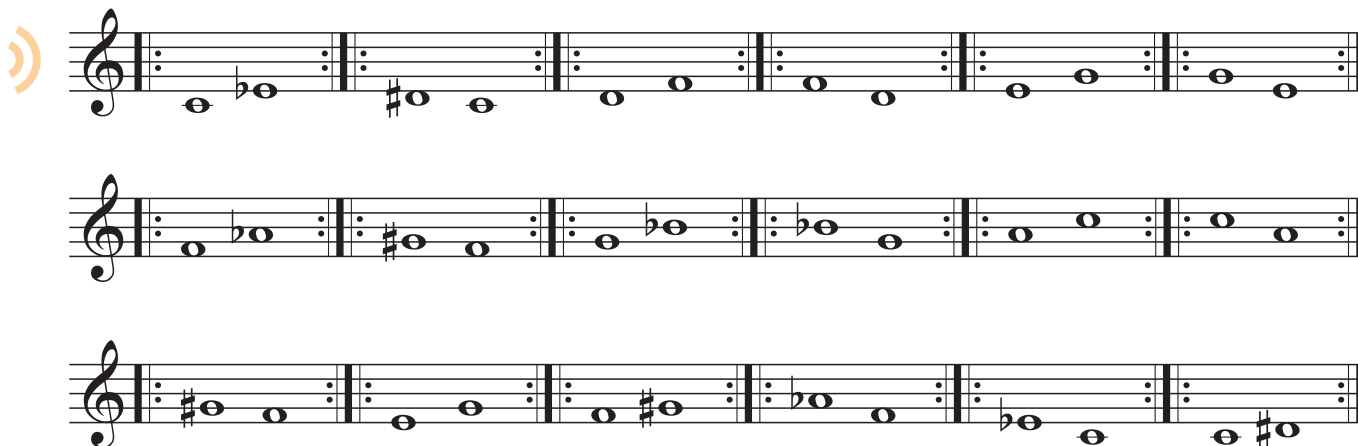

Exercicis d'entonació

Lectura d'interval·ls

Núm. 1

Exercicis de lectura melòdica

Núm. 1

♩ = 40

Núm. 2

♩ = 40

Lectures

Núm. 1 *Andantino*

Núm. 2 *Andante*

Núm. 3 *Allegro*

Exercicis de teoria i escriptura musical

- 1 Classifica, a les pàgines corresponents a l'estudi, els seus intervals.

Escriu a la teva llibreta quins són la tonalitat i el mode. Indica com és el compàs escrivint-ne les Unitats de subdivisió, el temps i el compàs corresponents. El so més greu, així com el més agut. El o els ritmes característics d'aquest estudi i el o els fragments melòdics que consideres més importants. Indica també com és el "tempo" de l'estudi que estem treballant: si es manté constant, com són els canvis i en quins compassos es produeixen. Com és el caràcter? És el mateix al llarg de tot l'estudi? On varia?

- 2 Indica el tipus d'escala menor.

- 3 Quan diem que un interval és augmentat? _____

I disminuït? _____

- 4 Classifica els intervals següents.

_____

5 Quan diem que dos sons són enharmònics? _____

Senyala, d'entre els següents exemples, aquells sons que siguin enharmònics.

6 Explica a què ens referim quan parlem del caràcter d'una obra musical. _____

7 Escriu l'equivalència en català dels següents termes relatius al caràcter.

<i>Agitato</i>	
<i>Cantabile</i>	
<i>Con moto</i>	
<i>Deciso</i>	
<i>Dolce</i>	
<i>Espressivo</i>	
<i>Leggiero</i>	
<i>Mesto</i>	
<i>Mosso</i>	
<i>Scherzando</i>	
<i>Tranquillo</i>	

8 Ordena els següents matisos dinàmics de major a menor grau d'intensitat.

f   *mf*   *mp*   *pp*   *p*   *ff*

--	--	--	--	--	--

Lectures

Núm. 1 *Andante*

mf dim.

p

Núm. 2 *Allegro*

mf p

mf p

Núm. 3 *Moderato*

mf f

mf

Núm. 4 *Andante*

p mf p mf

p mf

mf p f

Núm. 5 *Adagio*

Two staves of music in 2/4 time. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. It contains a half note F#4, a quarter note G4, a half note A4, a quarter rest, a half note B4, a quarter note C5, a half note D5, and a quarter rest. The second staff continues with a half note E5, a quarter note F#5, a half note G5, a quarter note A5, a half note B5, and a quarter note C6. Dynamics include *p* (piano) and *mf* (mezzo-forte).

Núm. 6 *Allegro*

Two staves of music in 3/8 time. The first staff begins with a treble clef, a key signature of two sharps (F# and C#), and a 3/8 time signature. It contains a dotted quarter note F#4, an eighth note G4, a dotted quarter note A4, an eighth note B4, a dotted quarter note C5, and an eighth note D5. The second staff continues with an eighth note E5, a dotted quarter note F#5, an eighth note G5, a dotted quarter note A5, an eighth note B5, and a dotted quarter note C6. Dynamics include *p* (piano) and *mf* (mezzo-forte).

Núm. 7 *Allegro*

Three staves of music in 2/4 time. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. It contains a half note F#4, a quarter note G4, a half note A4, a quarter note B4, a half note C5, a quarter note D5, a half note E5, and a quarter note F#5. The second staff continues with a half note G5, a quarter note A5, a half note B5, a quarter note C6, a half note D6, and a quarter note E6. The third staff contains a half note F#6, a quarter note G6, a half note A6, a quarter note B6, a half note C7, and a quarter note D7. Dynamics include *f* (forte) and *p* (piano).

Núm. 8 *Moderato*

Three staves of music in 3/4 time. The first staff begins with a treble clef, a key signature of two flats (Bb and Eb), and a 3/4 time signature. It contains a half note Bb4, a quarter note C5, a half note D5, a quarter note E5, a half note F5, a quarter note G5, a half note A5, and a quarter note Bb5. The second staff continues with a half note C6, a quarter note D6, a half note E6, a quarter note F6, a half note G6, a quarter note A6, a half note Bb6, and a quarter note C7. The third staff contains a half note D7, a quarter note E7, a half note F7, a quarter note G7, a half note A7, a quarter note Bb7, a half note C8, and a quarter note D8. Dynamics include *mf* (mezzo-forte) and *f* (forte).

Exercicis de teoria i escriptura musical

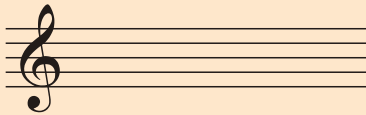
16-17

- 1 Escribe el nombre de cada uno de los signos relativos a la articulación que se usen en este fragmento. Explica el significado de cada uno.

- 2 Escribe las armaduras correspondientes a cada una de las tonalidades que se te indiquen. Explica a continuación el método que has seguido en cada caso.

Fa Major

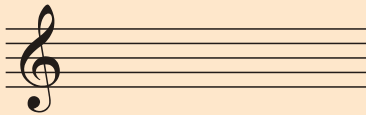

Re menor

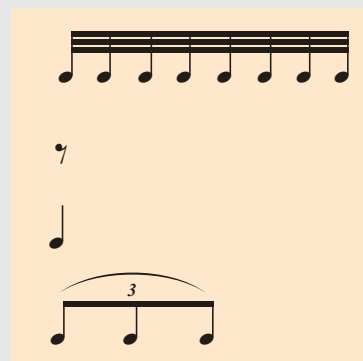
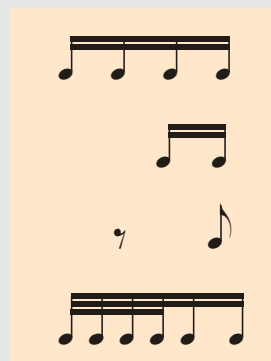

- 3 Escribe en el siguiente cuadro la equivalencia entre las figuras de nota y silencios que conoces.

- 4 Completa el siguiente cuadro con los compases que conoces.

Compàs						
Unitat de compàs						
Unitat de temps						
Unitat de subdivisió						

- 5 Completa el següent fragment utilitzant notes o silencis. Escriu aquelles notes o silencis que consideris més oportuns en cada cas.

- 6 Escriu el símbol corresponent a cada un dels ornaments que figuren al fragment següent.

- 7 Classifica els següents intervals.

- 8 Escriu el compàs corresponent a cada un dels següents fragments.

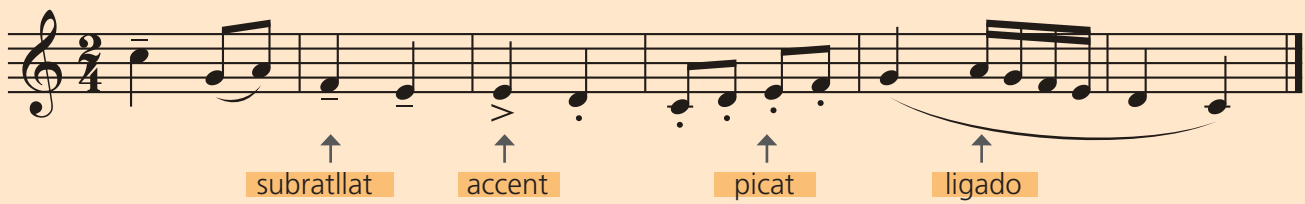
- 9 Cada un dels fragments que apareixen a continuació està escrit utilitzant un dels tipus d'escala menor que coneixes. Indica el tipus d'escala que hem utilitzat en cada cas.

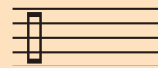
Quadre Resum de Teoria

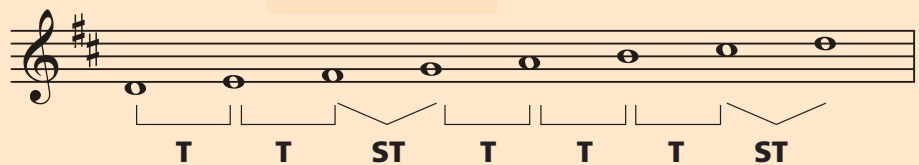
- Articulació: lligat, picat, subratllat, accent.

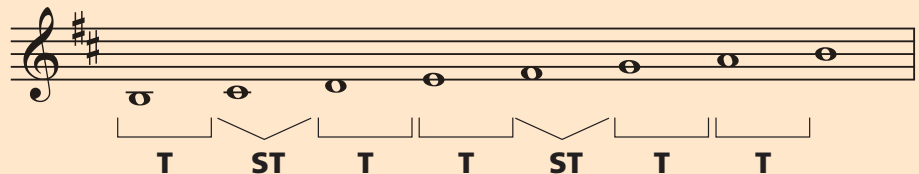
- Clau de percussió. Sons indeterminats.

- Tonalitat de Re Major.

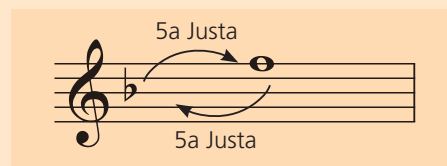
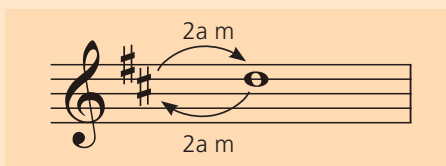
- Tonalitat de Si menor, tonalitat relativa de Re Major.

- Ordre dels sostinguts i bemolls a les armadures.

- Mètode per trobar l'armadura d'una tonalitat.

- Tipus d'escala menor:

- Escala menor melòdica

- Escala menor harmònica

- Escala menor natural

- **Compàs de $\frac{3}{8}$.**

Compàs	$\frac{3}{8}$
Unitat de compàs	
Unitat de temps	
Unitat de subdivisió	

- **Compàs de $\frac{4}{8}$.**

Compàs	$\frac{4}{8}$
Unitat de compàs	
Unitat de temps	
Unitat de subdivisió	

- **Equivalències.**

- **Figura de nota fusa.**

- **Grup de valoració especial: Treset de semicorxeres.**

- **Ornaments.**

Mordent d'una nota

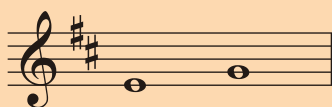

Mordent de dues notes

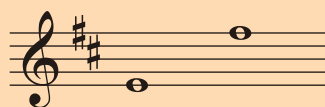

- **Intervals.**

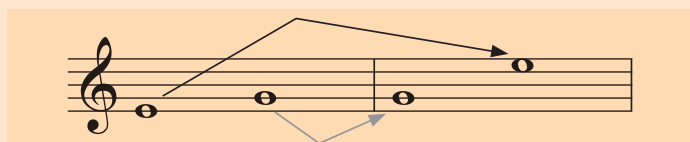
Simplex

Compostos.

- **La inversió dels intervals.**

- **Intervals augmentats i disminuïts.**

Un interval serà augmentat quan estigui format per un semitò més que un de Major o Just.

Un interval serà disminuït quan estigui format per un semitò menys que un de menor o Just.

- **Enharmonia.**

